

Opis

Dziesiąte wydanie komentarza uwzględnia wszystkie zmiany, które miały miejsce od czasu ostatniej edycji w 2014 r. W szczególności omówiono nowe przepisy dotyczące: umów terminowych o pracę, zwolnienia pracownika z obowiązku świadczenia pracy w okresie wypowiedzenia, ochrony rodzicielstwa, obowiązkowej formy pisemnej umowy o pracę przed dopuszczeniem pracownika do pracy, zasad delegowania pracowników w ramach świadczenia usług. Ponadto zwrócono uwagę na nowelizacje kodeksu cywilnego odnoszące się do zmienionego pojęcia odsetek ustawowych, a także do formy czynności prawnej.

Tom I dotyczy ustawy - Kodeks pracy. Poszczególne przepisy są komentowane przystępnie, bez nadmiernych rozważań teoretycznych, i ilustrowane orzecznictwem Sądu Najwyższego (także niepublikowanym), Trybunału Konstytucyjnego oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Na potrzeby praktyki zamieszczone zostały wzory podstawowych oświadczeń stron stosunku pracy oraz informacje o opodatkowaniu świadczeń pracowniczych. W drugiej części tomu pierwszego znajdują się wybrane akty prawne niezbędne do stosowania przepisów prawa pracy.

Tom II - opracowany w polskiej i angielskiej wersji językowej - przygotowany został w wersji elektronicznej [www.kodeks-pracy-komentarz-wyd-10.wolterskluwer.pl] i jest dostępny po wpisaniu zamieszczonego w tomie pierwszym kodu aktywacyjnego. Obejmuje najważniejsze regulacje obowiązującego w Polsce europejskiego prawa pracy. Są to zarówno akty ponadkodeksowe - Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 492/2011- jak i dyrektywy, które były wzorcem zmian w polskim prawie pracy. Zbiór przepisów zawiera ponadto bogaty wybór orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości UE.

Adresaci:

Publikacja przeznaczona jest dla sędziów, adwokatów, radców prawnych. Zainteresuje pracowników działów HR oraz działaczy związkowych.

Informacje o autorach (redaktorach)

Kazimierz Jaśkowski - doktor nauk prawnych; w latach 1994-2014 sędzia Sądu Najwyższego w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych, obecnie w stanie spoczynku.

Eliza Maniewska - doktor nauk prawnych; członek Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego; autorka wielu publikacji z zakresu prawa pracy.

Spis treści

Wykaz skrótów | str. 23

Część pierwsza Komentarz

Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1502 z późn. zm.) | str. 41

Preambuła. (uchylona) | str. 45

Dział pierwszy. Przepisy ogólne | str. 46

Rozdział I. Przepisy wstępne | str. 46

Rozdział II. Podstawowe zasady prawa pracy | str. 94

Rozdział IIa. Równe traktowanie w zatrudnieniu | str. 125

Rozdział IIb. Nadzór i kontrola przestrzegania prawa pracy | str. 142

Rozdział III. (skreślony) | str. 143

Dział drugi. Stosunek pracy | str. 144

Rozdział I. Przepisy ogólne | str. 144

Rozdział II. Umowa o pracę | str. 193

Oddział 1. Zawarcie umowy o pracę | str. 193

Oddział 2. Przepisy ogólne o rozwiązaniu umowy o pracę | str. 240

Oddział 3. Rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem | str. 252

Oddział 4. Uprawnienia pracownika w razie nieuzasadnionego lub niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę | str. 304

Oddział 5. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia | str. 339

Oddział 6. Uprawnienia pracownika w razie niezgodnego z prawem rozwiązania przez pracodawcę umowy o pracę bez wypowiedzenia | str. 367

Oddział 6a. Uprawnienia pracodawcy w razie nieuzasadnionego rozwiązania przez pracownika umowy o pracę bez wypowiedzenia | str. 384

Oddział 7. Wygaśnięcie umowy o pracę | str. 389

Rozdział IIa. (uchylony) | str. 399

Rozdział IIb. Zatrudnianie pracowników w formie telepracy | str. 400

Rozdział III. Stosunek pracy na podstawie powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę | str. 419

Oddział 1. Stosunek pracy na podstawie powołania | str. 419

Oddział 2. Stosunek pracy na podstawie wyboru | str. 439

Oddział 3. Stosunek pracy na podstawie mianowania | str. 444

Oddział 4. Stosunek pracy na podstawie spółdzielczej umowy o pracę | str. 446

Dział trzeci. Wynagrodzenie za pracę i inne świadczenia | str. 449

Rozdział I. Ustalanie wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń związanych z pracą | str. 449

Rozdział Ia. Wynagrodzenie za pracę | str. 472

Rozdział II. Ochrona wynagrodzenia za pracę | str. 486

Rozdział III. Świadczenia przysługujące w okresie czasowej niezdolności do pracy | str. 518

Rozdział IIIa. Odprawa rentowa lub emerytalna | str. 522

Rozdział IV. Odprawa pośmiertna | str. 528

Dział czwarty. Obowiązki pracodawcy i pracownika | str. 531

Rozdział I. Obowiązki pracodawcy | str. 531

Rozdział II. Obowiązki pracownika | str. 571

Rozdział IIa. Zakaz konkurencji   str. 578
Rozdział III. Kwalifikacje zawodowe pracowników   str. 605
Rozdział IV. Regulamin pracy   str. 623
Rozdział V. Nagrody i wyróżnienia   str. 631
Rozdział VI. Odpowiedzialność porządkowa pracowników   str. 634
Dział piąty. Odpowiedzialność materialna pracowników   str. 646
Rozdział I. Odpowiedzialność pracownika za szkodę wyrządzoną pracodawcy   str. 646
Rozdział II. Odpowiedzialność za mienie powierzone pracownikowi   str. 667
Dział szósty. Czas pracy   str. 678
Rozdział I. Przepisy ogólne   str. 678
Rozdział II. Normy i ogólny wymiar czasu pracy   str. 685
Rozdział III. Okresy odpoczynku   str. 694
Rozdział IV. Systemy i rozkłady czasu pracy   str. 699
Rozdział V. Praca w godzinach nadliczbowych   str. 725
Rozdział VI. Praca w porze nocnej   str. 750
Rozdział VII. Praca w niedziele i święta   str. 752
Dział siódmy. Urlopy pracownicze   str. 763
Rozdział I. Urlopy wypoczynkowe   str. 763
Rozdział II. Urlopy bezpłatne   str. 802
Dział ósmy. Uprawnienia pracowników związane z rodzicielstwem   str. 808
Dział dziewiąty. Zatrudnianie młodocianych   str. 892
Rozdział I. Przepisy ogólne   str. 892
Rozdział II. Zawieranie i rozwiązywanie umów o pracę w celu przygotowania zawodowego   str. 903
Rozdział III. Doksztalcanie   str. 906
Rozdział IIIa. Zatrudnianie młodocianych w innym celu niż przygotowanie zawodowe   str. 907
Rozdział IV. Szczególna ochrona zdrowia   str. 911
Rozdział V. Urlopy wypoczynkowe   str. 918
Rozdział VI. Rzemieślnicze przygotowanie zawodowe   str. 920
Dział dziesiąty. Bezpieczeństwo i higiena pracy   str. 921
Rozdział I. Podstawowe obowiązki pracodawcy   str. 921
Rozdział II. Prawa i obowiązki pracownika   str. 929
Rozdział III. Obiekty budowlane i pomieszczenia pracy   str. 936
Rozdział IV. Maszyny i inne urządzenia techniczne   str. 937
Rozdział V. Czynniki oraz procesy pracy stwarzające szczególne zagrożenie dla zdrowia lub życia   str. 939
Rozdział VI. Profilaktyczna ochrona zdrowia   str. 946
Rozdział VII. Wypadki przy pracy i choroby zawodowe   str. 960
Rozdział VIII. Szkolenie   str. 982
Rozdział IX. Środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze   str. 984
Rozdział X. Służba bezpieczeństwa i higieny pracy   str. 987
Rozdział XI. Konsultacje w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz komisja bezpieczeństwa i higieny pracy   str. 992
Rozdział XII. Obowiązki organów sprawujących nadzór nad przedsiębiorstwami lub innymi jednostkami organizacyjnymi państwowymi albo samorządowymi   str. 997
Rozdział XIII. Przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące wykonywania prac w różnych gałęziach pracy   str. 998
Dział jedenasty. Układy zbiorowe pracy   str. 999
Rozdział I. Przepisy ogólne   str. 999

Rozdział II. Ponadzakładowy układ zbiorowy pracy | str. 1045

Rozdział III. Zakładowy układ zbiorowy pracy | str. 1063

Dział dwunasty. Rozpatrywanie sporów o roszczenia ze stosunku pracy | str. 1082

Rozdział I. Przepisy ogólne | str. 1082

Rozdział II. Postępowanie pojednawcze | str. 1083

Rozdział III. Sądy pracy | str. 1086

Dział trzynasty. Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko prawom pracownika | str. 1110

(oznaczenie oraz tytuł rozdziału I - uchylone) | str. 1110

Rozdział II. (uchylony) | str. 1117

Dział czternasty. Przedawnienie roszczeń | str. 1118

Dział czternasty(A). (uchylony) | str. 1136

Dział piętnasty. Przepisy końcowe | str. 1137

Wzory oświadczeń woli stron stosunku pracy i dokumentów związanych ze stosunkiem pracy | str. 1157

Kwestionariusz osobowy dla osoby ubiegającej się o zatrudnienie | str. 1158

Kwestionariusz osobowy dla pracownika | str. 1159

Umowa o pracę | str. 1160

Rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem | str. 1161

Rozwiązanie umowy o pracę z zastosowaniem skróconego okresu wypowiedzenia | str. 1162

Wypowiedzenie warunków umowy o pracę | str. 1163

Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia | str. 1165

Świadcstwo pracy | str. 1166

Ustawy nowelizujące kodeks pracy | str. 1170

Ustawa z dnia 2 lutego 1996 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych ustaw | str. 1170

Ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw | str. 1180

Ustawa z dnia 26 lipca 2002 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw | str. 1183

Ustawa z dnia 14 listopada 2003 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw | str. 1186

Ustawa z dnia 20 maja 2010 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych | str. 1188

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy | str. 1189

Ustawa z dnia 28 maja 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw | str. 1190

Ustawa z dnia 26 lipca 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy | str. 1194

Ustawa z dnia 25 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw | str. 1196

Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw | str. 1199

Część druga

Ustawy towarzyszące z orzecznictwem

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. | str. 1205
Konwencja Międzynarodowej Organizacji Pracy (nr 87) dotycząca wolności związkowej i ochrony praw związkowych | str. 1225
Konwencja Międzynarodowej Organizacji Pracy (nr 98) dotycząca stosowania zasad prawa organizowania się i rokowań zbiorowych | str. 1228
Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych | str. 1231
Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców | str. 1291
Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych | str. 1298
Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego | str. 1316
Ustawa z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy | str. 1338
Ustawa z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników | str. 1366
Ustawa z dnia 29 grudnia 1993 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy | str. 1385
Ustawa z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy | str. 1407
Ustawa z dnia 6 maja 2010 r. o przywróceniu terminu do wypłaty świadczeń pracowniczych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych | str. 1443
Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych | str. 1446
Ustawa z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę | str. 1463
Ustawa z dnia 9 lipca 2003 r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych | str. 1472
Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie | str. 1484
Ustawa z dnia 7 kwietnia 2006 r. o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji | str. 1492
Ustawa z dnia 11 października 2013 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy | str. 1504
Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o delegowaniu pracowników w ramach świadczenia usług | str. 1529

Indeks rzeczowy | str. 1551

TOM II

Słowo wstępne | str. 21

Wykaz skrótów | str. 23

Część trzecia Europejskie prawo pracy

Traktat o Unii Europejskiej. Wersja skonsolidowana | str. 41

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Wersja skonsolidowana | str. 45

Swoboda przepływu pracowników | str. 59

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Wersja skonsolidowana | str. 59

Traktat o Przystąpieniu | str. 87

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 492/2011 z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Unii | str. 101

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium Państw Członkowskich, zmieniająca rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylająca dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (2004/38/WE) | str. 139

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/54/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie środków ułatwiających korzystanie z praw przyznanych pracownikom w kontekście swobodnego przepływu pracowników | str. 207

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 1996 r. dotycząca delegowania pracowników w ramach świadczenia usług (96/71/WE) | str. 237

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/67/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie egzekwowania dyrektywy 96/71/WE dotyczącej delegowania pracowników w ramach świadczenia usług, zmieniająca rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 w sprawie współpracy administracyjnej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym ("rozporządzenie w sprawie IMI") | str. 265

Równość traktowania kobiet i mężczyzn | str. 341

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Wersja skonsolidowana | str. 341

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja preredagowana) (2006/54/WE) | str. 357

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie stosowania zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn prowadzących działalność na własny rachunek oraz uchylająca dyrektywę Rady 86/613/EWG (2010/41/UE) | str. 447

Równe traktowanie pracowników | str. 473

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Wersja skonsolidowana | str. 473

Dyrektywa Rady z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (2000/43/WE) | str. 477

Dyrektywa Rady z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiająca ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (2000/78/WE) | str. 503

Praca w niepełnym wymiarze | str. 569

Dyrektywa Rady z dnia 15 grudnia 1997 r. dotycząca Porozumienia ramowego dotyczącego pracy w niepełnym wymiarze godzin zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców (UNICE), Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych (CEEP) oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych (ETUC) (97/81/WE) | str. 569

Praca na czas określony | str. 605

Dyrektywa Rady z dnia 28 czerwca 1999 r. dotycząca Porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony, zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców (UNICE), Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych (CEEP) oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych (ETUC) (99/70/WE) | str. 605

Praca tymczasowa | str. 653

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie pracy tymczasowej (2008/104/WE) | str. 653

Informacja i konsultacja pracowników | str. 681

Dyrektywa Rady z dnia 14 października 1991 r. w sprawie obowiązku pracodawcy dotyczącego informowania pracowników o warunkach stosowanych do umowy lub stosunku pracy (91/533/EWG) | str. 681

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 marca 2002 r. ustanawiająca ogólne ramowe warunki informowania i przeprowadzania konsultacji z pracownikami we Wspólnocie Europejskiej (2002/14/WE) | str. 701

Zmiana pracodawcy | str. 727

Dyrektywa Rady z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie zbliżania ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do ochrony praw pracowniczych w przypadku przejęcia przedsiębiorstw, zakładów lub części przedsiębiorstw lub zakładów (2001/23/WE) | str. 727

Zwolnienia grupowe | str. 775

Dyrektywa Rady z dnia 20 lipca 1998 r. w sprawie zbliżania ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do zwolnień grupowych (98/59/WE) | str. 775

Niewypłacalność pracodawcy | str. 813

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 października 2008 r. w sprawie ochrony pracowników na wypadek niewypłacalności pracodawcy (2008/94/WE) | str. 813

Czas pracy i urlop wypoczynkowy | str. 845

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 listopada 2003 r. dotycząca niektórych aspektów organizacji czasu pracy (2003/88/WE) | str. 845

Ochrona macierzyństwa | str. 909

Dyrektywa Rady z dnia 19 października 1992 r. w sprawie wprowadzenia środków służących wspieraniu poprawy w miejscu pracy bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły i pracownic karmiących piersią (dziesiąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (92/85/EWG) | str. 909

Urlop rodzicielski | str. 939

Dyrektywa Rady z dnia 8 marca 2010 r. w sprawie wdrożenia zmienionego porozumienia ramowego dotyczącego urlopu rodzicielskiego zawartego przez BUSINESSEUROPE,

UEAPME, CEEP i ETUC oraz uchylająca dyrektywę 96/34/WE (2010/18/UE) | str. 939

Młodzi pracownicy | str. 975

Dyrektywa Rady z dnia 22 czerwca 1994 r. w sprawie ochrony pracy osób młodych (94/33/WE) | str. 975

Bezpieczeństwo i ochrona zdrowia pracowników | str. 1009

Dyrektywa Rady z dnia 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy (89/391/EWG) | str. 1009

Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej | str. 1051

Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej | str. 1051

PROTOKÓŁ (nr 30) do Traktatu z Lizbony zmieniającego Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską w sprawie stosowania Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej do Polski i Zjednoczonego Królestwa | str. 1083